

EEN HISTORISCHE GEBEURTENIS IN 'T HEDENDAAGSCHE PARIJS

ZOO MAG WEL GENOEMD WORDEN DE promotie van Dr. Augustus Lecerf*) aan de *faculté libre de théologie protestante de Paris*, de vrije protestantsch-theologische faculteit te Parijs.

Niet om den naam van den promovendus, noch ook om den wetenschappelijken inhoud van zijn dissertatie, waarvan het eerste deel verscheen. Al zijn schrijver en boek van betekenis genoeg, om de promotie tot een belangrijke gebeurtenis te stempelen.

Neen, het historisch karakter van deze promotie is te danken aan twee feiten, waarop ik in dit artikel de aandacht wil vestigen.

Ten eerste, dat Dr. Lecerf zijn doctoralen graad verwierf als ootmoedig en beslist belijder van het Goddelijk gezag der Heilige Schrift, en deze zijn overtuiging verdedigde aan een overwegend moderne theologische faculteit, die het standpunt dat Dr. Lecerf dorst innemen voor goed verouderd en bovenal *wetenschappelijk onhoudbaar* waande.

En in de tweede plaats noem ik deze promotie een historisch gebeurtenis omdat Dr. Lecerf optrad als *Calvinist* — een overtuiging, waartoe hij op waarlijk wonderlijke wijze uit Parijsche kringen van „ongeloof en revolutie” door Gods leiding stap voor stap is gebracht.

Ds. A. G. Barkey Wolf, die door de Vrije Universiteit van Amsterdam daartoe gemachtigd, haar gelukwensen aan Dr. Lecerf overbracht, en dus de promotie bijwoonde — schreef er een interessant artikel over in *De Standaard* van 24 Dec. j.l. Aan heel het artikel voelt men, hoe indrukwekkend deze unieke promotie is geweest, en hoezeer de schrijver er ook zelf van onder den indruk was.

Een der studenten zeide na afloop: „Il y avait ce je ne sais quoi qui nous allait directement au coeur.” (Er was iets onuitsprekelijks, dat onmiddellijk toegang had tot ons hart.) „En dat was waar,” zegt Ds. Barkey Wolf. „Er hing een heel aparte sfeer. De zaal was electrisch geladen met iets wonderlijks.”

Hoe lang was het geleden sinds op het wetenschappelijk forum der moderne richting de aloude belijdenis der Fransche Hugenootten weer beleden én wetenschappelijk verdedigd werd?

Terecht wijst Ds. Barkey Wolf op de „diepe kloof tusschen de groene tafel van de professoren en het tafeltje, waaraan de candidaat zat.”

Gezien van den kant der Parijsche professoren was het de kloof tusschen geloof en wetenschap. En die was immers onoverbrugbaar?

En tegenover hen zat, bleek, ernstig, vol hoogen moed en bezieling, de man, die de brug gebouwd had. *Her-*

bouwd. Volgens het voorbeeld van zijn grooten leermeester Calvijn, die immers aan de Schrift óók de eenheid van geloof en wetenschap ontleend had? Wat de wijzen dezer eeuw hadden prijsgegeven, „de dwaasheid Gods,” zooals Schaepman eens zeide, werd door Dr. Lecerf met kinderlijke overgave beleden, met grooten geloofsmoed verdedigd.

„Soms,” zegt Ds. Barkey Wolf „klom de redeneerkunst van Dr. Lecerf tot een hoogtepunt van welsprekendheid op. Hij verdedigde het volstreckte gezag van den Bijbel... Hij verweet zijn tegenstanders in Frankrijk, dat zij afgeleden waren van de voornaamste gronddenkbeelden van de Reformatie. Soms kwam er in zijn woorden de diepe gloed van een persoonlijke inspiratie. Dan sprak hij als een profeet en bereikten zijn woorden een hoogtepunt van overtuigingskracht.”

Het slot was het mooiste. Een zijner examinatoren huldigde hem om zijn heldhaftige houding tijdens groot levensverdriet. Merkte op, dat dit wel de kracht van het Calvinisme bewees.

„Juist,” antwoordde Dr. Lecerf, „ik geloof, dat ik niet zou zijn staande gebleven, als ik niet had mogen staan in het geloof, dat ik voor u heb mogen belijden. Ik geloof, dat God alle dingen regeert naar Zijn eeuwig Raad, en dat Hij ook aan mij, zondig mensch, daarin een plaats heeft gegeven. Ik geloof, dat Hij weet waarom een mensch verdriet noodig heeft op zijn levensweg. En ik geloof dat alles op grond van het Woord Gods, dat mijn licht en mijn leven is.”

„En toen volgde er een korte verheerlijking van Gods Woord, die de uitwerking van een hymne had. Niemand kon meer iets zeggen, ook de Professoren waren diep onder den indruk. Het laatste woord dat klonk, was van Prof. Wautier: „Ce Dieu est aujourd'hui le vôtre, peut-être que demain il sera le mien.” (Deze God is heden uw God, wie weet of ik Hem morgen niet de mijne zal mogen noemen.)”

En nu het wonder Gods, dat aan deze buitengewone promotie ten grondslag ligt.

Om dat te verstaan moeten we terug naar 1871, volgens Victor Hugo *l'année terrible* der Fransche geschiedenis.

Frankrijk overweldigd door Duitschland. In 't uitgehonger Parijs door 't Duitsche leger omsingeld, revolutie losgebarsten. Burgeroorlog op barricades, door roode *communards* opgeworpen. Een dier *communards* was de vader van Dr. Lecerf. Toen het Fransche leger ze overwon, hadden ze geen andere keus dan: doodstraf of vlucht.

Lecerf vlucht met zijn gezin naar Londen.

De kleine August hoort niet anders dan verhalen, die de gruweldaden der revolutie verheerlijken. Godsdienstloos en goddeloos was de omgeving, waarin het kind opgroeide.

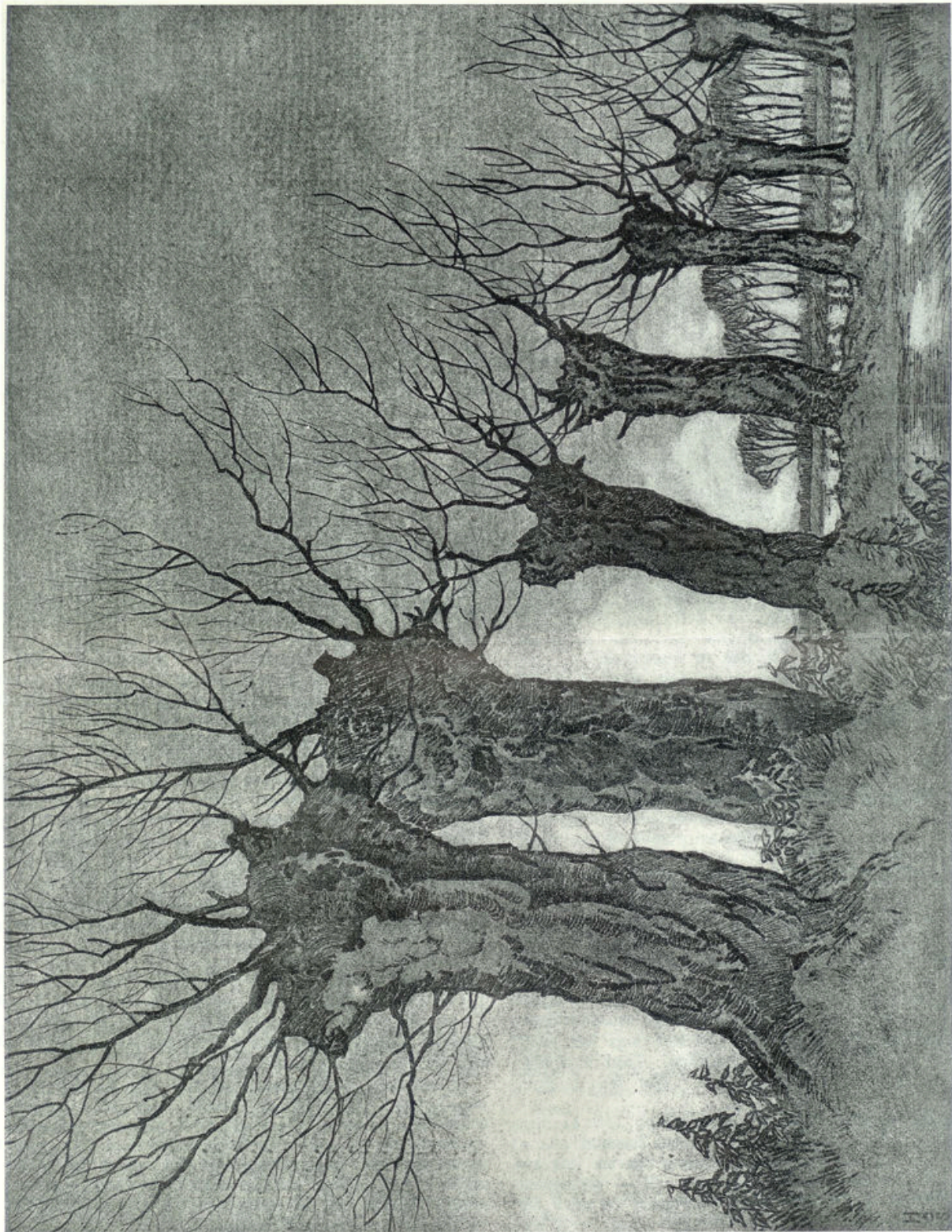
Een Engelschman — zijn naam is niet bewaard gebleven — die veel aan evangelisatie deed, hoorde van dat „roode” Parijsche gezin, en bracht er een Fransch Nieuw Testament. Vader Lecerf verwaardigde het met geen blik, zette het weg in zijn boekenkast.

De kleine August hield dol van lezen. En zijn vader liet hem gaan. Was dat „Testament” al lang vergeten! De boeken van Rousseau, Voltaire e. a. werden door August „verslonden.”

En toen kwam het oogenblik, dat God zijn hand bestierde, om ook eens dat Nieuwe Testament te grijpen.

Uit pure nieuwsgierigheid begon hij te lezen. Eerst

*) Spreek uit of 't Hollandsch ware: Lecerf, met hoorbare f aan 't eind. Ik weet dit van Dr. Lecerf zelf.

Naar een linoleumets van H. C. Spruit

de Evangelieën. Maar die hadden geen vat op hem. Die wonderverhalen deden hem te veel denken aan de heiligen-verhalen, die hij op de Roomsche school hoorde, en waar hij, zijn opvoeding getrouw, om lachte.

Maar hij las dóór tot hij aan Paulus' brief aan de Romeinen kwam.

Dát greep hem aan. Liet hem niet meer los. Telkens weer herlas hij Paulus' machtig getuigenis. En al lezend, voelde hij tot een beslissende keuze te moeten komen. Als Paulus gelijk had, dan deugde zijn heele opvoeding niet, dan moesten al zijn ongelooftheoriën, heel zijn spot over boord. Paulus stelde hem met onweerstaanbaren drang voor een dilemma: hij, August Lecerf, moest kiezen wien hij dienen zou: Christus of Satan. In zijn jonge ziel brandde de antithese: tegen de *revolutie* het *evangelie*.

Jarenlang heeft die tweestrijd, in toenemende hevigheid, in 't jonge hart van August Lecerf gewoed.

In die jaren kwam hij eens op een Zondagsschool. Na de les vroeg de onderwijzer in zijn gebed of het God behagen mocht één der jongens, die hem hoorden, predikant te laten worden. „Ik zeker niet!” zette August zich schrap, weinig vermoedende, dat God juist in hém dat gebed verhooren zou.

In zijn zwaren, eenzamen strijd is Calvijn in Gods hand het middel geweest, hem tot overwinning te leiden.

Dit kwam zoo.

Hij hoorde eens iemand zeggen, dat Calvijn de herformer was, die Paulus 't best begrepen had. Dat woord zonk diep in zijn hart. Paulus kende hij, maar Calvijn niet. Hij kocht Calvijns Institutie en bestudeerde die naast de boeken der groote revolutionnaires. „Wat is waarheid!” De Pilatus-roep kreunde in zijn hart.

Tot eindelijk dat moegestreden hart rust vond in Hem, die gezegd heeft: „Ik ben de waarheid.”

En toen wilde hij predikant worden, trots felle tegenkating van zijn ouders. En wel predikant, om zijn afgedoolde landgenooten terug te brengen tot de belijdenis van *Paulus en Calvijn*. Want die twee hoorden onafscheidelijk bijeen!

Maar nu de volle geloofsverzekerdheid door Gods genade ontvangen was, voelde hij zich op aarde eenzamer dan ooit. Was hij niet de eenige Calvinist op de wereld? Maar ook uit dié eenzaamheid zou God hem uitleiden.

Op een studenten-avondje hoorde hij smalend spreken over een zekeren Abraham Kwiepèr (zoo werd de naam Kuyper uitgesproken!) die, stel je voor, nog aan de *uitverkiezing* geloofde, en daarom door alle wel-denkende Christenen in zijn land met den nek werd aangezien.

Men lachte om dien dwaas... Maar één student lachte niet. In diepen ernst nam Lecerf 't voor dien Kwiepèr op. De *uitverkiezing* — dat was nèt wat Paulus en Calvijn óók geleerd hadden. God had dat ons in Zijn Woord geopenbaard. Het was heilige waarheid.

Maar o! de blijdschap der ontdekking, dat er dus nog een tweede Calvinist op de wereld bestond!

Om kort te gaan — want ik heb de mij toebe-schikte plaatsruimte reeds overschreden *) — hij leerde onze taal om de boeken van Kuyper en Bavinck te kunnen lezen. En Hollands geestelijken strijd voor de

*) Uitvoeriger schreef ik over Dr. Lecerf en zijn bekeerings-geschiedenis in mijn „Van Frankrijk voorheen en thans” blz. 37 en 190—195. ☒

herleving van Calvijns beginselen naar zijn en Calvijns vaderland over te brengen — dát werd nu zijn levens-ideaal.

De kroon op zijn strijd is zijn schitterende promotie, waarover hem door vriend én vijand hulde is gebracht.

En ver in 't verleden zien we in Londen een Engelschman een Nieuw Testament afgeven aan vluchtelingen, *Communards* uit Parijs...

Zóó klein kan het begin zijn van Gods wonderwerken.

☒

H. S. S. K.

IMPRESSIES

☒

IN KESTEREN MOET IK OVERSTAPPEN EN ik ga zitten tegenover een fijn oud heertje en een keurig gesoigneerd dametje. Ze zijn zeker een heel eind in de zeventig. Het o, zoo teer uitzierende dametje met heel diep liggende donkere oogen kijkt onrustig langs haar man heen door het coupé-raampje.

„Toe man, zie nu eens, waar ze is en of ze gehaald wordt.” Geduldig vouwt de oude heer z'n krant dicht en kijkt langs het perron.

„Nee, ze staat alleen, kijk maar, daar bij den uitgang.” „Och,” zegt de oude dame, „ze zei toch, dat haar tante haar kwam halen, nu weet ze den weg niet, zou je niet...?”

De oude heer, die alweer in z'n krant kijkt, legt z'n hand liefkoozend op de bevende hand van z'n vrouw. „Maar m'n lieve kind, zeg nu eens, wát wou je eigenlijk? Dat ik uit den trein stapte en met haar meeging? Maar Kesteren is Parijs niet of Londen, ze zal hier heusch niet verdwalen.”

„Ja maar,” zegt ze, „het kind was zoo alleen, en 't is een knap meisje en ze zag er uit, of ze hulp nodig had.”

Maar de trein heeft zich allang in beweging gezet en als z'n vrouw nog een bezorgden blik werpt op de eenzame figuur van een jong meisje bij den uitgang, zegt hij nog eens kalmeerend: „Dat is toch wel een beetje overdreven, zorg te hebben over een vreemd meisje, die je vertelde, dat ze naar haar tante ging en dat die haar halen kwam. Neem me niet kwalijk, zoo kun je wel aan den gang blijven.” En hij vouwt z'n krant weer open en zij leunt met haar hoofd achterover. Als ik denk, dat ze ingeslapen is, dan klinkt nog eens de zachte, beschaafde stem: „Ik wou, dat we iets voor haar hadden kunnen doen; hadden we maar eens iets tegen haar gezegd, ze zag er uit, of ze eenzaam was en bescherming nodig had.” ☒

— — — — —
En ik denk aan de meisjes in Zetten, op Bethel, op Steenbeek, Pella en 't Magdalenahuis. Zij zijn toch ook eens in haar leven bij een station aangeland, waar ze den weg niet meer wisten.

Ik kijk m'n medereizigers op den weg des levens er eens op aan. O, niet met verwijt, maar, als een medeschuldige. Zijn we ze misschien wel eens tegengekomen op een vreemd station en hebben we toen ook gezegd tegen ons zelf: „Maar wat wou ik nu eigenlijk, ik kan toch niet uitstappen aan dit station des levens en een eind meegaan met een menschenkind in nood; ik moet toch naar het volgende station.”

Zijn gij en ik er misschien mede schuldig aan, dat deze huizen van barmhartigheid en liefde als de eenige veilige havens voor de schipbreukelingen, altijd zoo overvol zijn?

A. M. EMOUS